

Біла змія

Багато років тому жив на світі король, який славився своєю мудрістю у всьому царстві. Ніщо не залишалося йому невідомим, і здавалося, що звістки про найтаємничіші справи ніби самі собою долинали до нього звідусіль.

Але в того короля був дивний звичай: за кожним обідом, коли зі столу вже все було прибрано і ніхто, окрім нього самого, за столом не лишався, довірений слуга мав подавати йому ще одну страву. Та страва була накритою, і сам слуга не знав, що на ній лежить, та й ніхто не знав, бо король не відкривав страви й не куштував її, доки не залишався зовсім сам у кімнаті.

Довго так тривало, і сталося одного разу, що цікавість раптом опанувала слугу в ту мить, коли він забирав страву з королівського столу, та так опанувала, що він не зміг їй противитися і поніс страву до себе в кімнату.

Ретельно причинивши двері, він підняв кришку страви й побачив, що на ній лежить біла змія. Лець він поглянув на неї, як уже не міг стриматися, щоб не скуштувати її; відрізав шматочок і поклав собі до рота.

І щойно торкнувся він цієї страви язиком, як почув за вікном якесь дивне посвистування багатьох тоненьких голосочків.

Він підійшов до вікна й став прислухатися, і тут дізнався, що то горобці, які розмовляли між собою й розповідали одне одному про все, що бачили в полі й у лісі.

Скуштувавши м'яса білої змії, слуга отримав здатність розуміти мову тварин.

От і сталося, що саме в цей самий день у королеви зникло її найдорожче кільце, і підозра в крадіжці впала саме на довіреного слугу, який усюди мав доступ.

Король покликав його до себе, став лаяти його й кричати на нього, і пригрозив, що якщо він до завтра не вкаже винного у зникненні, то сам буде звинувачений у цьому й відданий під суд. Дарма слуга запевняв, що він не винен, — король не скасував свого рішення.

У тривозі й страхі зійшов слуга на подвір'я замку й став обмірковувати, як би йому виплутатися з цієї біди. А тим часом неподалік тихесенько сиділи качки біля проточної води й відпочивали, то прибираючись, то розгладжуючи пір'я

своїми широкими дзьобами; при цьому вони вели між собою відверту бесіду. Слуга зупинився й прислухався.

Вони переказували одне одному, де вони сьогодні побували і де яку добру поживу знаходили; а одна з них і каже з досадою: «У мене щось важко в шлунку, я нашвидкуруч проковтнула кільце, що лежало під вікном королеви».

Тоді слуга негайно схопив її за шию, потягнув на кухню й сказав кухареві: «Заріж-но оцю, вона вже досить відгодувалась». — «Так, — сказав кухар, зважаючи качку на руці, — ця не пошкодувала праці, щоб відгодуватися: їй давно пора бути на вертелі». Він перерізав їй горло, а коли став випатрувати, то й кільце королеви знайшлося в її нутрошах.

Після цього вже нетрудно було слугі довести свою невинність, і оскільки король хотів загладити свою несправедливість, то дозволив йому випросити собі будь-яку нагороду й обіцяв дати при своєму дворі будь-яке, найпочесніше місце, якого б той собі побажав. Слуга відмовився від усього й просив лише дати йому коня й трохи грошей на дорогу, бо йому хотілося подивитися на білий світ і помандрувати.

Коли його прохання було виконано, він негайно зібрався в путь і вирушив по білому світу.

Під час цих мандрів трапилося йому одного разу проїжджати повз ставку, і побачив він у тому ставку три риби, які заплуталися в очереті й билися там на безводді. Хоч і кажуть про риб, наче вони німі, проте слуга виразно почув їхні скарги на те, що їм належить так жалюгідно загинути.

Серце в юнака було жалісливе — він зліз із коня й спустив усі три риби з очерету у воду. Ті весело захлюпали, виставили з води голови й гукнули йому: «Ми це тобі пригадаємо й віддячимо за надану нам допомогу!»

Він поїхав далі, і трохи згодом йому здалося, ніби він чує біля своїх ніг, у піску, чийсь голоси. Став юнак прислухатися й розчув, як мурашиний царок скаржився: «Якби нам якось позбутися цих людей і їхніх незграбних тварин! Он хоча б цей дурний кінь — давить собі моїх мурах своїми важкими копитами без жодного жалю». Юнак негайно звернув з дороги на бічну стежку, і мурашиний царок гукнув йому вслід: «Ми це тобі пригадаємо й у боргу не залишимося».

Дорога привела його до лісу, і в тому лісі побачив він старого ворона й ворониху, які викидали з гнізда своїх пташенят, примовляючи: «Геть звідси, непутящі! Нам уже вас не нагодувати тепер досхочу. Досить ви підросли — самі, певно, тепер можете прогодуватися». Бідні пташенята лежали ниць на

землі, тріпотілися, плескали своїми крильцями й кричали: «Бідні ми, безпомічні! Як можемо ми себе прогодувати, коли ще літати не вміємо? Одне й лишилося нам — здохнути тут з голоду». Тоді добрий юнак зліз із коня, заколов його своїм мечем і підкинув його тушу воронятам на поживу. Ті налетіли на тушу, наситилися й гукнули йому вслід: «Ми це тобі пригадаємо й у боргу не залишимося!»

Пішов добрий молодець пішки, йшов та й прийшов у велике місто.

У тому місті на вулицях було шумно, і народ усюди тиснився натовпами, і хтось їздив вулицями верхи й вигукував, що ось, мовляв, королівна шукає собі чоловіка, і хто хоче свататися до неї, той мусить виконати мудроване завдання, а коли не виконає його, то мусить за це поплатитися життям. Багато, мовляв, уже намагалися те завдання виконати, проте марно втратили своє життя.

Та юнак, побачивши королівну, був настільки засліплений її красою, що забув про всі небезпеки, з'явився до короля й заявив про своє бажання — свататися до королівни.

От і повели його до моря й кинули при ньому золоте кільце у хвилі. Потім король наказав йому дістати те кільце з морського дна й до свого наказу додав: «Якщо ти за ним пірнеш і вплинеш без кільця, то тебе знову скидатимуть у воду доти, доки ти не загинеш у хвилях».

Усі шкодували прекрасного юнака й покинули його на морському березі. І він там на березі стояв і розмірковував, як йому бути; раптом бачить — спливають з морського дна три риби, і то саме ті риби, яким він урятував життя. Середня з них тримала в дзьобі черепашку, яку й поклала на березі біля ніг юнака; а коли той черепашку підняв і відкрив, то в ній виявилось золоте кільце.

Юнак зрадив, відніс кільце королеві й чекав, що той дасть йому обіцяну нагороду. Та горда королівна, дізнавшись, що він їй не рівня за походженням, з презирством відвернулася від нього й вимагала, щоб він виконав ще одне завдання.

Вона зійшла в сад і сама розсипала в ньому десять повних мішків проса. «Завтра до сходу сонця, — сказала вона, — він мусить усе це просо зібрати, та так, щоб жодне зернятко не пропало».

Юнак сів у саду під дерево й став думати, як би йому виконати це завдання; проте нічого не міг придумати й засмутився, й чекав, що ось-ось, зі сходом сонця поведуть його на страту.

Та коли перші промені сонця впали в сад, то він побачив, що всі десять мішків стоять перед ним повнісінькі, до останнього зернятка! Мурашиний царок приходив уночі зі своїми тисячами мурах, і вдячні комахи з великою старанністю потрудилися над збиранням проса й насипали його в мішки.

Королівна сама зійшла в сад і з подивом побачила, що юнак виконав складне завдання. Та вона все ще не могла подолати свого гордого серця й сказала: «Хоч він і виконав обидва задані йому завдання, проте не бути йому моїм чоловіком раніше, ніж він дістане мені яблуко з дерева життя».

Юнак і гадки не мав, де росте це дерево життя, проте зібрався в путь і задумав іти по білому світу, доки несуть його жваві ноги. Та він не сподівався знайти це дерево.

От він пішов і пройшов уже через три царства, коли одного разу під вечір прийшов у ліс, сів під дерево й збирався подрімати; раптом чує шум і шелест у гілках, і золоте яблуко просто падає йому в руку. У ту саму мить злетіли з дерева три ворони, сіли йому на коліно й сказали: «Ми — ті самі три вороненяти, яких ти врятував від голодної смерті. Коли ми вирости та почули, що ти шукаєш яблуко з дерева життя, то

полетіли ми за море, на самий край світу, де росте дерево життя — і ось принесли тобі звідти це яблуко».

Добрий молодець зрадів, повернувся до красуні-королівни й підніс їй золоте яблуко. Тоді в неї вже не було більше жодних відмовок.

Вони поділили яблуко з дерева життя й з'їли його удвох; і наповнилося її серце любов'ю до юнака, і вони в нерушимому щасті дожили до глибокої старості.